

STK'LAR 'YOL GÜVENLİĞİ' İÇİN İSTANBUL'DA TOPLANDI

9-10 KASIM 2014

PARK BOSPHORUS OTEL, TAKSİM – İSTANBUL

BASIN BİLGİ NOTU

10.11.2014

Günde ortalama 10 kişinin ölümü, 800'e yakın yaralanmayla sonuçlanan trafikte yaşanan çarpışmaları, sebepleri, alınması gereken tedbirler ile ülke gündeminde öncelikli sıraya taşımak amacıyla; Ülkemizdeki trafik kazalarına bağlı oluşan yaralanma ve ölümlerin yüksekliği göz önüne alınarak, ilgili sivil toplum örgütleri ve meslek kuruluşları ile Küresel Yol Güvenliği Programı kapsamında bir çalışma grubu oluşturulup, durum raporu hazırlanması kararı alındı. Bu amaçla 9-10 Kasım 2014 tarihlerinde Sivil Toplum Kuruluşları temsilcileri "Yol Güvenliği Sivil Toplum Buluşması" adıyla düzenlenen toplantıda biraraya geldi.

Toplantıya konu ile ilgili davet edilen meslek ve sivil toplum örgütleri katıldı. Bloomberg Vakfı desteğiyle, Sağlık Enstitüsü Derneği ve Association for Safe International Travel(ASIRT) ev sahipliğinde gerçekleştirilen toplantıya katılan örgütler arasında; Türk Tabipleri Birliği, Tıp Hukuku Derneği, Göğüs Cerrahisi Derneği, Türk Uyku Tıbbı Derneği, Türk Toraks Derneği, Türk Geriatri Derneği, Türk Nöroşirurji Derneği, Adli Tıp Uzmanları Derneği, Türk Ortopedi ve Travmatoloji Birliği Derneği, Türkiye Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Derneği, Türkiye Acil Tıp Derneği, Türk Nöroloji Derneği, Türkiye Aile Hekimleri Uzmanlık Derneği, Acil Tıp Uzmanları Derneği, Türkiye Barolar Birliği, Paramedik Derneği, Tüketici Hakları Derneği, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Eğitim ve Sağlık Muhabirleri Derneği temsilcileri yer aldı.

Prof. Dr. Elif Dağlı

Sağlık Enstitüsü Derneği Başkanı

YOL GÜVENLİĞİ SİVİL TOPLUM BULUŞMASI BİLDİRGESİ

Trafik kazası... Peki, ya sonrası? Kurtulanlara ne oldu?

Trafikte çarpışmalar, toplumda yaygın olgular olup ölüm ve sakatlık yapma, ekonomik kayıp boyutu yüksektir. Trafikte ölümler ve yaralanmalar bir halk sağlığı problemidir. Motorlu taşıt kazalarında toraks yaralanmaları, baş boyun ve ekstremiteler yaralanmalarından sonra üçüncü sıklıkta görülmektedir. Ciddi trafik kazalarının %50'sinde toraks travması izlenmektedir. Kalbin künt yaralanmaları, motorlu taşıt kazalarına bağlı ölümlerin %15 inde mevcuttur.

Künt toraks travmalarının %60-80' inde neden motorlu taşıt kazalarıdır. Toraks travmasına bağlı ölümlerin 1/3'ü olay anında veya sonrasında kısa bir süre içinde gerçekleşmektedir. Olay yerinde yapılan ilk müdahale, yaralının uygun sağlık kuruluşuna, uygun koşullarda ve hızlı taşınması ile mortalite %30 azaltılabilir. Acil servislerde multipl (çoklu) travmalı hastalara, göğüs cerrahi müdahalesi yönünden hızlı karar alınıp uygulanabilmesi, performans yönetmeliğinin uygulanması ile mümkündür.

Uzun yol otobüs şoförleri arasında yapılan bir araştırmaya göre, araştırmaya katılan 85 şoförün %54,1'inde obstrüktif uyku apnesi belirlenmiştir.

Toplam nüfus içinde yaşlı nüfusun payı %7,7'dir (5 891 694 kişi). Fonksiyon kaybı, yeti yitimi (görme-işitme-hareketlerde yavaşlama) olan yaşlı sürücüler, yaya yaşlılardan daha çok risk altındadır. Yaşlı (örneğin 75 yaş ve üzeri) sürücülerin kaza nedeni ölme riski 5 kat daha fazla, yaralanma riski 2 kat daha fazladır.

Her trafik çarpışması sonrasında adli tıbbi inceleme yapılması; ölüm nedeni, ölüm orijini, kaza oluşumunda hastalık etkisi, ölümü kolaylaştıran hastalık var mı, kaza sonrası ihmal - hata, kaza sonrası meydana gelen olaylar ölüme etkili mi, kişinin araç içindeki pozisyonu, kazadan uzun süre sonra meydana gelen ölümlerde nedensellik bağının tespit edilmesi, çarpışmaların nedenlerini ortaya çıkartmak ve önleyici tedbirlerin alınması, tedavilerin uygun şekilde yapılandırılması için çok önemlidir.

Tüm dünyada insanların yaralanmasına neden olan olaylar arasında en yüksek oran trafik kazalarıdır (%28). Trafik kazaları, en önemli çoklu (multiple) travma nedenidir. Acil bakım ve ilk yardımda iyi bir travma yönetimiyle travmalara bağlı ölümler önlenir.

Koruyucu hekimlik çalışmalarına yol güvenliği dahil edilmelidir.

Ölümlerin önlenmesinde, sayısal ve donanımsal yeterlikte 112 ekiplerinin artırılması , uygun yere hızlı transport gereklidir. Trafik kazalarındaki yaralanmalar üzerine uzmanlaşmış donanımlı Acil Servisler kurulması da önemlidir. Trafikte yaşanan travmalar üzerine uzmanlaşmış sağlık personeli acil servislerde ayrıca bulundurulmalıdır. Diğer travmalarla ilgili uzmanların katkılarının efektif olması sağlanmalı ve ileri eğitilmiş personel yeterli sayıya getirilmelidir.

Çarpışma sonrası ölümlerin %30'u hastane içinde yaşanmaktadır. Bu ölümlerin %53.8'ü hastaneye ulaşıktan sonraki ilk gündedir. Ülkemizde hastaneye başvurma şansı yakalayan yaralıların %12'si ortopedi ve travmatoloji tarafından konsulte edilmekte ve bunların %7-8'i yatarak tedaviye alınmaktadır.

Trafikte yaşanan ortopedik yaralanmaların tedavi masrafları analizi mevcut değildir. Tek bir kırık için minimum 5 bin-6 bin TL hastane masrafı söz konusudur. Bu sayılar travmadan etkilenen bölge sayısı ve implantlar nedeniyle önemli oranda artar.

Trafikte çarpışma neticesinde meydana gelen travmalarda, ortopedik tedavi sonrasında ortalama %30 kalıcı sakatlıklar, %50 hareket kaybı oranları ile karşı karşıyayız.

Trafik kazaları nedeniyle omurilik yaralanmaları % 45.1'lik oran ile ilk sırayı almıştır. 10 yaş altındaki çocuklarda yeterli gelişmediğinden omurların yana eğilmeleri ve rotasyonları daha kolay olmaktadır. Travmatik beyin yaralanması nedenleri arasında trafikte yaşanan çarpışmalar %46,7'dir. Fizik tedavi sırasında oluşan komplikasyonlar da hastalarda ciddi sıkıntılar yaratmakta ve hastalarda, travma sonrası stres bozukluğu görülmektedir.

Sonuç olarak;

Türkiye'de trafik kazalarının oluş biçimi ve sonuçları açısından bir halk sağlığı sorunu olduğu açıktır. Trafik kazaları en çok 15-44 yaş grubunda görülmektedir. Ancak, bu tespit, diğer yaş ve bireysel özelliklerin dikkate alınmasını dışlamamalıdır.

Trafik kazalarının durumuna ve kazaların yarattığı sağlık, sosyal, ekonomik, vb. her türlü sonucuna ilişkin güncel bilimsel ülke düzleminde verilere ve araştırma sonuçlarına gereksinim olduğu düşünülmektedir.

Öncelikli hedefin trafik kazalarının olmamasını sağlayacak koşulların yaratılması gerektiği ve aşağıdaki temel sorumluluklar kapsamında bu gereklilikle ilgili olarak öncelikli adresinin kamusal mekanizmalar olduğu düşünülmektedir. Kanunlarda var olan eksikliklerin acilen giderilmesi, kanunların uygulanması, herkes için eşit uygulanması ve sürekli uygulamanın izlenmesi iradesi oluşmalıdır.

Yol güvenliği ile ilgili olarak karayolu, denizyolu demiryolu, havayolu seçeneklerinin gözden geçirilerek eksik altyapının tespitinin tamamlanması ve gerekli düzenlemelerin yapılması, herkesin güvenle kullanabileceği toplu taşıma olanaklarının sağlanması sosyal devlet bilinci gereğidir. Toplumda trafik kuralları ile ilgili bilgi, tutum ve davranışın istenilen düzeye getirilebilmesi için farkındalık ve eğitim çalışmalarının yapılması, sivil toplum katılımına fırsat verilmesi önemlidir.

Öncelikli konular; Kaza yerine ulaşımda yaşanan aksaklıkların önlenmesi, acil sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi, sağlık çalışanlarının trafik kazalarına yönelik öncelikli müdahaleler konusunda bilgi, tutum ve davranışlarının güncel tutulması için eğitimlerin uzmanlık dernekleri başta olmak üzere ilgili meslek örgütleri tarafından sağlanabilmesinin yönteminin geliştirilmesi, sağlık kurumuna gereksinim duyan yaralıların en yakın sağlık kurumuna ulaştırılabilmesini engelleyen koşulların iyileştirilmesi, ulaştırıldıkları sağlık kurumlarında en üstün sağlık hizmetini almalarının sağlanması, bu konuda teknik donanım dahil varsa eksikliklerin giderilmesi, meydana gelmiş yeti yitimi/sakatlık durumlarında da gereksinim duyulan hizmetlerin ulaştırılmasının sağlanması gerekmektedir.

Emniyet kemeri ve diğer tertibatların koruyuculuğunun bilimsel olarak ölçülmesi ve sonuçlarının yaygın olarak paylaşılması önemlidir.

Geniş kitlelerin eğitiminde ve toplumsal farkındalık yaratılmasında en önemli paydaş olarak basının sık sık bilgilendirilmesi için medya araçlarının belirlenmesi, medya dilinin hasta hakları, insan hakları odaklı olarak geliştirilmesi gerçekleştirilmelidir.

Yol güvenliği ile ilgili sosyal politikaların oluşturulmasına sivil toplum katkısı yaratabilmek için sağlık verilerin toplanması, retrospektif maliyet analizinin gerçekleştirilmesi, oluşturulan iletişim ağının daha geniş sivil toplum yelpazesine kavuşturularak hayata geçirilecek uzmanlık platformunun işlevsel kılınması hedeflenmiştir.

Kamuoyuna saygılarımızla duyurulur...

Tanzer Gezer

Sağlık Enstitüsü Derneği Yol Güvenliği Program Direktörü